

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Marie Žiškové a JUDr. Zdenka Kühna v právní věci žalobce **P. V.**, zastoupeného Mgr. Marcelou Habdákovou, advokátkou se sídlem Kuřimská 42, Brno, proti žalovanému **Nejvyššímu státnímu zastupitelství**, se sídlem Jezuitská 4, Brno, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 4. 2010, č. j. 1 NZN 2690/2010-14, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 8. 9. 2010, č. j. 31 A 41/2010 - 58,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Včasnou kasační stížností žalobce brojil proti výše uvedenému usnesení, jímž Krajský soud v Brně odmítl dle § 46 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 68 písm. e) a § 70 písm. a) s. ř. s. pro nepřipustnost jeho žalobu proti v záhlaví označenému „rozhodnutí“ žalovaného. Jím žalovaný žalobci k jeho podnětu ze dne 4. 3. 2010 sdělil, že žalobcem požadovaná kontrola podle § 12 odst. 3 zákona č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve skončené věci vedené u Okresního státního zastupitelství Brno-venkov pod sp. zn. ZN 2664/2006, nebyla nařízena.

[2] Krajský soud v odůvodnění usnesení uvedl, že žalobou byl napaden správní akt, který nemá povahu rozhodnutí ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. Takové akty však soudy nepřezkoumávají. Jedná se o pouhé sdělení (přípis), kterým byl žalobce vyrozuměn o tom, že nebyla zahájena mimořádná kontrola dle § 12 odst. 3 zákona o státním zastupitelství. Jde o intimát, který je dle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 2. 2008,

č. j. 7 As 55/2007 - 71 (rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), vyloučen ze soudního přezkumu.

[3] Žalobce (dále též stěžovatel) v kasační stížnosti namítl, že rozhodnutí nejvyšší státní zástupkyně o tom, že kontrola předmětné trestní věci podle § 12 odst. 3 zákona o státním zastupitelství nebude nařízena, je rozhodnutím podléhajícím soudnímu přezkumu dle soudního řádu správního. Nejvyšší státní zástupkyně není orgánem moci soudní, ani zákonodárné, ale orgánem moci výkonné, ve věci se tak bezesporu jedná o rozhodnutí správního orgánu.

[4] Žalobce se dále zabýval rozporem s § 68 s. ř. s. Konstatoval, že v řízení, které předcházelo podání podnětu dle § 12 odst. 3 zákona o státním zastupitelství, vyčerpal všechny řádné opravné prostředky, které mu zákony coby poškozenému v trestním řízení umožňují. Rozhodnutí žalovaného není rozhodnutím v soukromoprávní věci podle § 68 písm. b) s. ř. s. Současné zasahuje do subjektivních práv žalobce, a to zejména práv poškozeného v trestním řízení, a dále i do oblasti veřejnoprávní, tedy do práv, na jejichž ochraně má primárně zájem stát. Podle § 2 trestního řádu je státní zástupce povinen stíhat všechny trestné činy, o nichž se dozví. Základním účelem trestního zákona je pak poskytování ochrany zájmům společnosti, práv a oprávněných zájmů fyzických a právnických osob. Z trestního spisu v žalobcově věci je zřejmé, že v daném případě došlo k porušení zákonem chráněného zájmu v oblasti ochrany života a zdraví jednotlivce. Tuto ochranu přitom jednotlivcům může poskytovat pouze stát. Žalobce od počátku trestního řízení poukazoval na procesní vady, což je patrné i ze žaloby. Z ní pak plyne, že se zrušení rozhodnutí žalovaného nedomáhal z důvodu nicotnosti, ani že by napadal jen jeho důvody.

[5] K rozporu s § 70 s. ř. s. žalobce uvedl, že krajský soud se zabýval pouze písemností, tj. vyrozuměním žalovaného ze dne 2. 4. 2010, kterým bylo sděleno, že kontrola nebyla nařízena. Soud se však měl zabývat rozhodnutím nejvyšší státní zástupkyně, kterým tato rozhodla o neprovedení kontroly, a které předcházelo předmětnému vyrozumění, jímž byl žalobce o tomto rozhodnutí vyrozuměn. Zrušení tohoto rozhodnutí, tedy nikoli vyrozumění, se žalobce domáhal podanou žalobou. Rozhodnutí podle § 12 odst. 3 zákona o státním zastupitelství může vydat pouze nejvyšší státní zástupce. Tímto rozhodnutím *sui generis* bylo podstatným způsobem a autoritativně zasaženo do práv žalobce, který jím jako poškozený ztratil poslední možnost domoci se znovuotevření případu, v němž orgány činné v trestním řízení nepostupovaly podle § 160 trestního řádu. Tím došlo k okleštění jeho práv trestním řízením. Jde tak o poslední právní institut umožňující poškozenému v trestním řízení ochranu práv.

[6] Bylo pouze na uvážení nejvyšší státní zástupkyně, zda žalobci ochranu poskytne. Kdyby tak učinila, byla by odstraněna závažná pochybení orgánů činných v trestním řízení a došlo by k objasnění podstatných skutečností v rámci vyšetřování. Trestní řád neumožňuje poškozenému navrhnout důkazy potřebné k došetření případu, zasahovat do postupu vyšetřovatelů, ani podat návrh na povolení obnovy trestního řízení. Rozhodnutí žalovaného tak významně zasáhlo do práv žalobce, neboť mu neumožnilo domoci se ochrany jeho zájmů v trestním řízení, který bylo předčasně ukončeno. Žalobcův případ nebyl nikdy řádně došetřen.

[7] Z uvedených důvodů žalobce navrhl, aby Nejvyšší správní soud usnesení krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[8] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

[9] Kasační stížnost není důvodná.

[10] V daném věci nutno posoudit, zda se v případě rozhodnutí nejvyšší státní zástupkyně, že ve skončené věci vedené u Okresního státního zastupitelství Brno-venkov pod sp. zn. ZN 2664/2006, nebyla nařízena kontrola ve smyslu § 12 odst. 3 zákona o státním zastupitelství (resp. v případě přípisu žalovaného ze dne 2. 4. 2010, jímž byl žalobce o tomto rozhodnutí formálně vyrozuměn), jedná o rozhodnutí přezkoumatelné ve správním soudnictví.

[11] Dle § 2 a § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s. soudy ve správním soudnictví poskytují ochranu veřejným subjektivním právům fyzických i právnických osob tím, že rozhodují o žalobách proti rozhodnutím vydaným *v oblasti veřejné správy* orgánem moci výkonné, orgánem územního samosprávného celku, jakož i fyzickou nebo právnickou osobou nebo jiným orgánem, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob *v oblasti veřejné správy* (dále jen „správní orgán“).

[12] Státní zastupitelství je podle § 1 odst. 1 zákona o státním zastupitelství soustavou úřadů státu, určených k zastupování státu při ochraně veřejného zájmu ve věcech svěřených zákonem do působnosti státního zastupitelství. Žalované Nejvyšší státní zastupitelství je bezesporu orgánem veřejné moci. Ze systematického zařazení státního zastupitelství v Ústavě České republiky (čl. 80) je pak nesporné, že se jedná o orgán moci výkonné. Správním orgánem podle výše uvedené definice zakotvené v § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s. by však mohlo být pouze tehdy, pokud by mu v konkrétním případě bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy.

[13] Podle § 12 odst. 3 téhož zákona může nejvyšší státní zástupce nařídit, *aby Nejvyšší státní zastupitelství nebo jím pověřené státní zastupitelství provedlo kontrolu skončených věcí, v nichž bylo příslušné státní zastupitelství činné, a uložilo v případě pochybení opatření k nápravě.* Toto jeho oprávnění je koncipováno jako oprávnění mimořádné (nejde o standardní, ale pouze výjimečnou a specifickou formu kontroly) a fakultativní (jeho uplatnění je odvislé od uvážení nejvyššího státního zástupce). Nelze je přitom považovat za formu dohledu (§ 12c a násl. zákona o státním zastupitelství), ale za zvláštní kontrolní oprávnění vedle dohledu. Toto mimoprocesní oprávnění směřuje k zabezpečení toho, aby kontrolovaný subjekt vykonával působnost v mezích právních předpisů, a byť jeho výsledkem může být též „znovuotevření“ již skončené věci, jde o oprávnění směřující čistě dovnitř systému státního zastupitelství, tedy adresáty jeho působení jsou pouze kontrolovaná státní zastupitelství. Lze je přitom uplatnit ohledně kterékoli věci z výkonu vlastní působnosti státních zastupitelství, tedy jak v oblasti trestní, tak v oblasti netrestní.

[14] Zde je nutno zdůraznit, že právě svou mimoprocesní povahou a svým zaměřením se na činnost kontrolovaných orgánů se předmětné oprávnění výrazně odlišuje od dozorčích prostředků, jejichž předmětem je přezkoumání postupu správního orgánu v konkrétní věci ve vztahu k osobám zúčastněným na řízení.

[15] Poznatků získaných při provádění kontrol dle § 12 odst. 3 zákona o státním zastupitelství lze samozřejmě využít při přijímání opatření vedoucích až k již zmíněnému „znovuotevření“ dříve skončené věci, tedy např. při uplatnění dozorových či instančních oprávnění podle jiných zákonů (zejména podle trestního řádu). V takovém případě je pak ochrana práv fyzických a právnických osob zúčastněných na řízení a tímto postupem „postižených“ zajišťována příslušnými právními instituty (opravnými a dozorčími prostředky) zakotvenými v procesních předpisech regulujících řízení ve věci samé.

[16] Soudní kontrola podle soudního řádu správního se pohybuje v hranicích oblasti veřejné správy. Ve správním soudnictví tak lze, nestanoví-li zákon jinak, přezkoumat pouze takové aktivity orgánů, které patří do působnosti ve veřejné správě a zasahují do veřejných subjektivních

práv fyzických a právnických osob. Kontrolní oprávnění nejvyššího státního zástupce dle § 12 odst. 3 zákona o státním zastupitelství však takovou činností není.

[17] Lze uzavřít, že žalovaný v souzené věci nerozhodoval jako správní orgán ve smyslu definice obsažené v § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s., a proto tu není dána pravomoc soudů rozhodujících ve správním soudnictví. V takovém případě nastal neodstranitelný nedostatek podmínky řízení a krajský soud měl žalobu odmítnout podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[18] Krajský soud žalobu stěžovatele sice správně odmítl, avšak z nesprávného důvodu [pro nepřijatelnost dle § 46 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 68 písm. e) a § 70 písm. a) s. ř. s.]. Za daných okolností by ale zrušení usnesení krajského soudu pouze pro toto pochybení bylo přepjatým formalismem, neboť jediným účelem takového postupu by bylo, aby krajský soud žalobu znovu odmítl, tentokrát z důvodu správného. To by dále neúměrně prodlužovalo délku řízení před správními soudy, což by nepochybně bylo na újmu ústavně zaručenému právu stěžovatele na projednání věci bez zbytečných průtahů (č. l. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod). Na závěru, že rozhodnutí žalovaného nemůže být podrobena soudnímu přezkumu, nelze nic změnit.

[19] Nejvyšší správní soud tedy shledal žalobcovy námitky nedůvodnými. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí kasační soud přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

[20] O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch; žalovanému, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. ledna 2011

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu